

NÅR LANDSKABET HUSKER

Når steder forsvinder eller
forandrer sig, hvad sker der
så med minderne?

Dette er en stedbaseret
udstilling, hvor fortællinger,
landkort og minder gør
klimaforandringer synlige.

Bevæg dig gennem de
kortlagte steder, der
knytter sig til fortællinger
fra grønlandske borgere på
tværs af generationer.

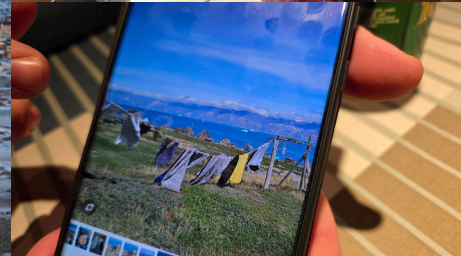
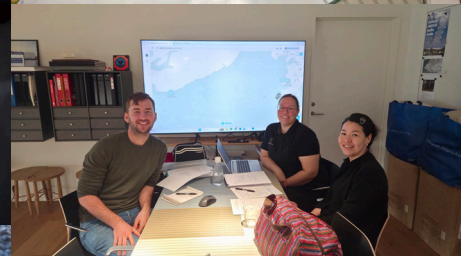
Se, hvordan optøende
permafrost ikke kun
omformer århundredgamle
landskaber, men også
de identiteter, der er
rodfæstet i dem.

Nordregio

ILULISSAT
ICEFJORD CENTRE

Fortællinger fra et Grønland i forandring

Overalt i Grønland forandrer landskabet sig. Isen smelter. Kystlinjer flytter sig. Permafrosten tør under huse, veje og kultursteder. Steder, der før føltes stabile og varige, bliver ustabile.

Vi kan se disse forandringer i satellitbilleder, videnskabelige målinger og kort. Men klimaforandringerne forandrer ikke kun miljøet. De påvirker også de fortællinger, minder og identiteter, der er knyttet til disse steder.

Det er netop det, Når Landskabet Husker er skabt for at undersøge. Udstillingen samler personlige fortællinger fra mennesker i hele Grønland og Ilulissat. Gennem interviews, kortlagte steder, fotografier og minder dokumenterer projektet, hvordan miljømæssige forandringer og social transformation påvirker hverdagsliv, kulturel identitet og menneskers forhold til steder.

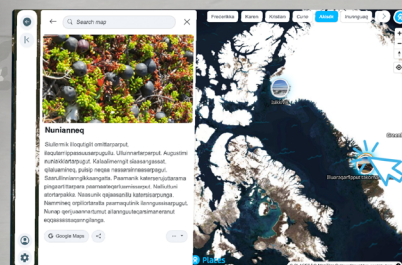
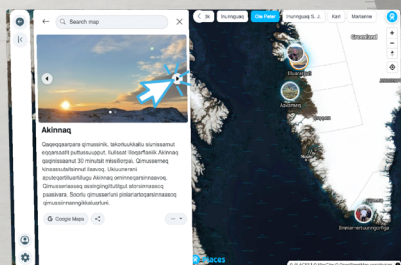
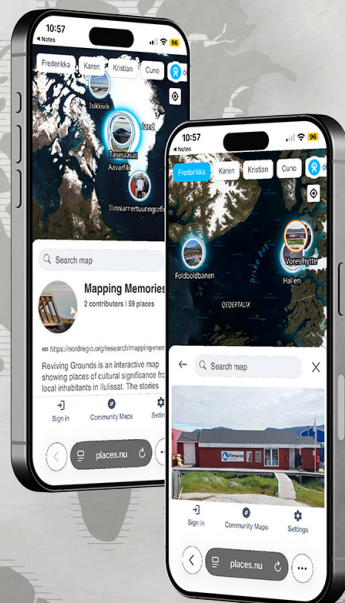
Nogle fortællinger handler om hjem, der trues af optøende jord eller ændrede vejrforhold. Andre kredser om traditioner, der er ved at forsvinde, fangstruter, gravsteder eller steder, der ikke længere føles, som de engang gjorde. Tilsammen viser de noget, der ofte mangler i samtaler om klimaforandringer: de følelsesmæssige og kulturelle konsekvenser af et Arktis i forandring.

I centrum af udstillingen står et stort fysisk kort og et digitalt fortællingskort med mere end 80 kortlagte historier knyttet til landskaber i hele Grønland. Besøgende kan bevæge sig mellem steder, minder og generationer og opdage, hvordan individuelle erfaringer hænger sammen med større miljømæssige forandringer. Udstillingen bygger på ti dybdegående interviews gennemført i samarbejde med lokale deltagere og partnere. Samtalerne forbinder personlige minder med bredere spørgsmål om tilhørsforhold, kulturel kontinuitet og fremtiden for arktiske lokalsamfund.

Når Landskabet Husker handler ikke kun om tab. Det handler også om modstandskraft, tilpasning og vigtigheden af at huske. Når fortællinger deles, er det med til at bevare forbindelser mellem mennesker, steder og generationer, især i en tid hvor hurtige forandringer risikerer at udviske både fysiske og kulturelle landskaber.

Projektet kombinerer forskning, fortælling, kortlægning og udstillingsdesign for at gøre klimaforandringer mere konkrete, personlige og tilgængelige for offentligheden. Det inviterer besøgende til at reflektere over deres egne forbindelser til steder og over, hvad der sker, når de landskaber, der former vores identitet, begynder at forandre sig.

Velkommen til Når Landskabet Husker.

places.nu/p/mapping-memories/

Gå på opdagelse i alle fortællingerne

Udstillingen fortsætter uden for Isfjordscentrets vægge. Gennem den digitale platform places.nu kan besøgende udforske en online version af Når Landskabet Husker og dykke dybere ned i fortællingerne knyttet til Grønlands landskaber.

Platformen kombinerer interaktive kort, personlige interviews, fotografier og korte stedbaserede fortællinger. Hvert kortlagt sted repræsenterer en levet erfaring knyttet til minder, identitet, hverdagsliv og miljømæssige forandringer.

Nogle steder er forbundet med barndoms minder, fangstområder, rejseruter eller familietraditioner. Andre dokumenterer steder, der trues af kysterosion, optøende permafrost eller ændrede isforhold. Tilsammen skaber fortællingerne et levende arkiv over, hvordan klimaforandringer og social transformation opleves lokalt.

Det digitale kort giver besøgende mulighed for frit at bevæge sig mellem steder og perspektiver. Du kan udforske fortællinger geografisk, følge enkelte interviewpersoner eller opdage uventede forbindelser mellem forskellige regioner og generationer.

I modsætning til traditionelle kort, der først og fremmest viser geografi, kortlægger places.nu følelsesmæssige og kulturelle relationer til steder. Platformen viser, at landskaber ikke er tomme rum. De er fyldt med minder, praksisser, historier og identiteter.

Platformen gør også udstillingen tilgængelig uden for Ilulissat. Lokale borgere, skoler, forskere, besøgende og mennesker i hele verden kan fortsætte med at udforske fortællingerne længe efter, at de har forladt udstillingsrummet.

Ved at kombinere digital historiefortælling med kortlægningsteknologi hjælper places.nu med at bevare fortællinger, der ellers kunne gå tabt. Platformen skaber plads til lokale stemmer og perspektiver, som ofte mangler i globale samtaler om Arktis og klimaforandringer.

Kortet er ikke statisk. Ligesom landskaberne selv kan det fortsætte med at vokse med nye fortællinger, minder og forbindelser over tid.

Vi inviterer dig til at udforske kortet, lytte til fortællingerne og reflektere over de steder, der former menneskers liv.

Akisók Cortsen

- ¶ 1. Avatangiisera
- ¶ 2. Suliartortarfinga
- ¶ 3. Nunianneq
- ¶ 4. Isikkivik
- ¶ 5. Najugaqarfinga
- ¶ 6. Illuaraqarfipput takornariaqarfiusoq

1. Mine omgivelser

Jeg er i skolen fra mandag til fredag med mine elever. I december og januar tager vi på arbejde iført sommertøj, fordi der næsten ikke er sne, og det ikke er særlig koldt. Ser man tilbage, var det i januar 2009 ved Seqinniarfik omkring -30 grader, og det glemmer jeg ikke. Alt var dækket af sne. Sne er meget vigtig, og vores krop er vant til kold, tør luft med sne. Det er sundt for vores omgivelser. Klimaændring har påvirket os, da vi tager turister på isfiskeri.

2. Vejen til mit arbejde

Hver morgen, når jeg går til og fra arbejde, bruger jeg den samme rute. Hvert år kræver vejen vedligeholdelse. Jeg tænker ofte: "Hvor mange lag er der mon nu?" Om sommeren bliver vejen dårligere. Også andre veje er tydeligt påvirkede, især under Atuarfik Jørgen Brønlund folkeskole, hvor det er svært at gå på. Veje på permafrost forværres hurtigt på grund af optøning. Det påvirker bilerne negativt. I fremtiden kunne man måske anlægge veje på en anden måde.

3. Bærplukning

Vi tager der som en familie og bliver der hele dagen. I august tager vi ud til vores sommersted. Vi tager grønlandsk mad med, som tørret kød, narhval og sælkød, hvis ikke vi spiser torsk vi selv fanger. Jeg samler mange bær, og det er vigtigt for mig, at vi har rigeligt. Jeg bruger dem til højtider. Jeg samler også planter og urter. Vi plukker også lyng, da vi selv laver vores juletræ. Jeg har ikke bemærket ændringer i permafrosten.

4. Udsigtspunktet

Det er et sted fra min barndom, hvor jeg kun har boet i tre år, men hvor min familie kommer fra. Jeg husker det som et sted, jeg altid længtes tilbage til. Det var et meget besøgt udsigtspunkt, da man kan se havs overalt. Det meste af tiden kunne vi opholde os på isen og lave aktiviteter. Vi fiskede gennem sprækker i isen og fangede hellefisk. Jeg var sammen med min far, mor, bedsteforældre og andre fra bygden. Efter 30 år uden at have set stedet besøgte jeg det igen i maj – der var stadig is, men ikke som før. Det er et sted, hvor jeg henter energi.

5. Mit hjemsted

Det er vores families trygge base. Det er der, jeg tilbringer det meste af året – et sted med en smuk udsigt og åbent landskab. Udsigten er vigtig for mig, fordi jeg er vokset op med en god udsigt. I 1980'erne og 1990'erne, da jeg voksede op, frøs havet til. Som børn gik vi ture på isen sammen med familien. I dag oplever jeg ikke det samme længere, fordi havet ikke længere fryser til.

6. Vores hytte – et turiststed

Vi besøger den kun om sommeren, hvor vi også sejler turister rundt hver dag og bruger stedet som familieudflugt. Vi serverer vores selvfangede grønlandske mad for gæsterne. Vi vil gerne vise vores levevis til turisterne. Vi sejler selv derhen med vores båd. Hytten er vigtig for os. Der er kommet mange måger, hvilket er blevet et problem, fordi de spiser vores lodder vi lægger til tørre ved hytten. Tidligere tørrede vi mange lodder (ammassat). Vejret er også blevet mere regnfuldt og mere blæsende.

Cuno Jensen

- ¶ 1. Seqinniarfik
- ¶ 2. Happy place
- ¶ 3. Aavarfik
- ¶ 4. Eqi
- ¶ 5. Snescooter tur
- ¶ 6. Vores hytte

1. Seqinniarfik

Det er et sted, jeg holder meget af, hvor man kan se isbjergene bevæge sig. Jeg kan tage til Seqinniarfik hele året rundt. Den følelse, jeg får der, er svær at beskrive med ord – stilheden og lyden af isbjergene, der langsomt flytter sig, når man er i naturen. Når vi går ture der, kan vi blive der hele dagen. I nærheden er der en sø at svømme i, som vi bruger, når vejret er varmt. De meget høje isbjerge, som man så før, er ikke længere synlige.

2. Mit "happy place"

Jeg har familie fra Qullissat – min bedstemor. Jeg plejer at besøge stedet med vores båd. Jeg havde ikke været der i mange år, men vendte tilbage i 2022. Det var en stærk oplevelse. Min bedstemors hus er ikke længere synligt, da det blev skyllet i havet af en tsunami. Min oldemors hus står der stadig. Nu er vi begyndt at komme der hver juli, hvor vi går ture og er på udflugter. Da der ikke er slædehunde, kan børnene frit gå rundt uden bekymring. Som følge af optøningen af permafrosten kan man se jordskred i fjeldene.

3. Rensdyrjagt

Jeg har været på rensdyrjagt flere gange. Vi sejler omkring 10 timer fra Ilulissat i vores båd. Sidst fangede vi 17 rensdyr. Jeg er sammen med min familie, og vi overnatter i cirka en uge. Vi spiser meget rensdyrkød. Når vi kommer tilbage til Ilulissat, forbereder vi kødet – til steg, suppe og andre retter. Jeg har lært af de ældre, hvordan man parterer et rensdyr. Det er vigtigt for mig at have kød hele året. Jeg har også taget et hoved med gevir med hjem som minde.

4. Eqi

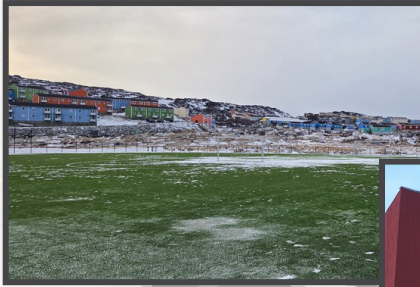
Ved Eqi er der en flod med rent og velsmagende vand, som vi henter. Mine venner og familie jager sæler der. Man kan se både den nordlige og sydlige indlandsis på samme tid. Da min far arbejdede med turisme, var jeg ofte med ham på ture om sommeren. Om sommeren tager vi ofte på heldagsture. Når jeg er sammen med mine søskende, overnatter vi ofte – nogle gange i flere dage. Da vi var børn, var indlandsisen større, men nu er en lille ø kommet til syne ved fronten af isen.

5. Snescootertur

Jeg har besøgt fangstområdet siden jeg var barn sammen med min far og mine søskende. Indlandsisen var tidligere meget større end nu. Vi tager derhen for at jage ryper, og turen tager omkring en time med snescooter fra Ilulissat. Når jeg er alene, kan det gå hurtigere. Jeg nyder naturen og finder ro og energi der. Det er vigtigt at medbringe GPS og nødvendigt udstyr. På isen kan man nogle gange se sælers åndehuller.

6. Vores hytte

Om sommeren opholder vi os ofte i vores hytte, hvor vi fisker og plukker bær. Vi spiser det, vi bedst kan lide, og hygger os sammen med familien. Om vinteren, når der er meget sne, tager vi derud med snescooter. I juni tørrer vi selv lodder (ammassaat). Tidligere kom lodderne senere på året. På grund af dårligt vejr rev reb til båds anker. Når man tænker på vejret, er det blevet mere ustabil og sværere at forudsige.

1. Pilersuisoq

Pilersuisoq ligger i Oqaattut. Vi handler der, når vi sejler forbi på vejen til vores hytte – varer, som ikke findes i Ilulissat, køber vi i Pilersuisoq. Vi har altid godt kunnet lide den butik. Varerne er interessante og har et grønlandsk præg. Vi kigger der ofte forbi. Hvert år besøger vi den mest om sommeren. Jeg har ikke bemærket ændringer som følge af permafrosten, der tør op.

2. Bedstemors grav

Når vi har tid, besøger jeg og mine børn bedstemors grav, især på helligdage, hvor vi synger en salme. Nu nøjes vi med at sætte et lys i vinduet, og det er også nok. Min bedstemor har familie i Qeqertarsuaq, derfor har vi valgt sand derfra til at pynte hendes grav. Hvis man tænker på permafrosten, er det eneste jeg rigtig har lagt mærke til, at der er blevet meget mindre sne – tidligere var der meget sne. Graven er dog ikke sunket.

3. Havnen

Vi har et fast sted ved kajen, hvor vi lægger til med vores vens båd. Vi tager ekstra tøj og lidt mad med til turen. Vi har taget sand med hjem – sandet fra Qeqertarsuaq er helt særligt og smukt, og vi bruger det til min bedstemors grav. Jeg har ikke bemærket større ændringer på grund af permafrostens optøning, da jeg ikke kommer der så ofte. Jeg husker dog tydeligt, at der var meget højvande engang.

4. Blue Café

Mine børn og jeg går ofte på café, fordi min mors onkel arbejder der. Vi bliver forkælet med mad, vi kan lide. Vi møder også familie der, selvom vi ikke ses så tit. Vi bliver der i kort tid, hygger os og nyder roen. Det er rart at komme igen og finde et sted med fred.

5. Fodboldbanen i Qeqertarsuaq

Jeg tager nogle gange ud og ser børnene spille fodbold for at støtte dem. Jeg kommer der ikke så tit, men kommer der mest

Frederikka Petersen

¶ 1. Pilersuisoq

¶ 2. Bedstemors grav

¶ 3. Havn

¶ 4. Blue Cafe

¶ 5. Foldboldbanen

¶ 6. Vores hytte

¶ 7. Fodboldbanen

¶ 8. Hallen

om sommeren. Vi har boet i Qeqertarsuaq i nogle måneder med mine forældre. Ved banen går vi ture på det sorte sand. Sandet i Qeqertarsuaq er helt særligt. Vi ankommer med båd, og der er mange turister. Jeg er der kun om sommeren. Lige her har jeg ikke bemærket ændringer i forhold til permafrost.

6. Vores hytte

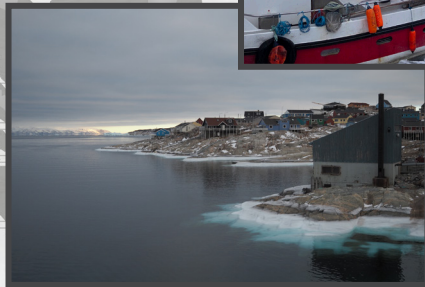
Min far byggede den i 2006. Om sommeren er vi i hytten, hvor vi hygger os, plukker bær og samler muslinger. Når der fiskes og fanges lodder, spiser vi også dem. Jeg er der med mine forældre og børn, og nogle gange med venner. Mine forældre er der næsten hver weekend om sommeren. Ovenfor hytten løb der tidligere en stor elv, som kunne være farlig, men nu løber den meget svagt. Hytten har nu fået et hegn.

7. Fodboldbanen i Ilulissat

Børnene spiller fodbold, og nogle gange deltager jeg selv. Mine børn er aktive, så jeg bruger meget tid udendørs med dem, hvor vi spiller sammen. Om sommeren er de meget interesserede i at løbe, så de er ofte ude. Jeg har ikke bemærket tydelige ændringer på grund af permafrostens optøning.

8. Hallen

Jeg er sammen med børnene i hallen, hvor de dyrker sport. Jeg støtter og motiverer dem, og hjælper hvis nogen kommer til skade. Jeg tager del i ansvaret som forælder. Jeg tilbringer meget tid i hallen – ofte det meste af dagen – og jeg kan godt lide roen der. Jeg kan lide at være engageret i børnene og hjælpe. Om vinteren er jeg der meget.

Inunnguaq Hansen

¶ 1. Kisartarfik / Ulussat

¶ 2. Jope

¶ 3. Atersuarnut aqqusineq

¶ 4. Katersungaasivik

¶ 5. Talittarfik

1. Kisartarfik / Ulussat

Stedet hedder Ulussat. Jeg forestiller mig, at det engang har været et sted, hvor man hentede flint til at lave ulu (Kvindekniv) med. Alle steder får jo et navn. Vi besøger Torsukattak om sommeren i juli/august, og nogle gange overvintrer vi der helt frem til december, da der ikke er så meget havis mere. I de senere år er der kommet mindre is, og vejret har ændret sig meget.

“Vi kan rejse i op til fem dage for at fiske hellefisk. Nogle gange kan vi blive der i flere dage.

Vi kan nå frem på 6–7 timer, men det afhænger af ruten.

2. Jope

Vi voksede op med en særlig butik. Da jeg var barn og lige var begyndt at spise hvidt brød, handlede vi der tit. I begyndelsen af 2000'erne, før den blev renoveret, var den ret lavloftet. Når man gik derinde, kunne man mærke, hvordan det hældte både op og ned. Efter den blev moderniseret, blev gulvet gjort mere jævnt. Da jeg blev ældre, begyndte gulvet igen at blive ujævnt. På trods af det har butikken været åben i mange år. Da Jope blev renoveret og udvidet, blev den forbedret, men bygningen begyndte igen at hælde.

3. Vejen til Atersuit

De fleste er vant til flade veje, men her bliver vejene ujævne med tiden, selv når de asfalteres. De synker og bliver ujævne – måske som følge af, at permafrosten tør op. Der lå en kiosk i området, hvis gulv tydeligt hældte, fordi fundamentet stod på permafrost. Den åbnede i 2009, men var ikke åben ret længe.

4. Katersugaasivik (Museum)

Jeg går derind af og til, men passerer det hver morgen på vej til arbejde. Siden jeg første gang hørte om permafrost, der tør op, har jeg tænkt over, hvad der mon vil ske. Museet står ikke på klippe, men på jord, som om foråret bliver mudret og fyldt med vand. En lille udvidelse af bygningen ved siden af er begyndt at synke som følge af optøningen. Det er et vigtigt sted, fordi Knud Rasmussen og hans familie har boet der, og mange arkæologiske samlinger findes der.

5. Havnen

Jeg arbejder afhængigt af vejret. Når forholdene er gode, sejler vi ud om morgenen. Om vinteren afhænger det af dagslyset. Vi sejler ud for at sætte garn. Når jeg arbejder, er det vigtigt for mig altid at have en kniv med – det er en tradition altid at have en klar kniv i lommen. Når man sætter garn, kan det nogle gange være farligt, så det er vigtigt at have erfaring med at bruge en kniv. På grund af klimaændringer er havets overflade blevet mindre salt.

Inunnguaq S. Jensen

¶ 1. Utoqqaat pisinnaanerusut inaat

¶ 2. Aqqusineq

¶ 3. Angerlarsimaffinga

¶ 4. Nunianneq

¶ 5. Taseraasat

¶ 6. Sisorartarnerup silarsuaa

1. Bolig for ældre

Da jeg var barn, blev der bygget et boligkompleks for ældre som stadigvæk kan klare sig selv, og vi fandt ud af, at min bedstemor skulle flytte dertil. I starten var det fint, men min familie lagde hurtigt mærke til, at gulvet begyndte at hælde, som følge af permafrostens optøning.. Bygningen blev opført omkring 1990'erne. Efter 18 år kunne boligkomplekset ikke længere bruges og var nødt til at blive forladt. Den lille fodboldbane ved siden af, er også tydeligt blevet ujævn.

2. Vejen

For at vedligeholde vejen bliver den asfalteret, men den synker og bliver bølget. Fra jeg var barn og til nu, hvor jeg er 42 år, er vejen stadig i meget dårlig stand. Selvom den bliver repareret igen og igen, lykkes det ikke at udbedre den ordentligt.

3. Mit hjem

I 1998 fik vi huset og det var min mor, som købte huset som den første. Det har altid været mit hjem, selv da jeg flyttede ud. Vi bruger det som samlingssted, hvor generationerne fra min mors side mødes – det er meget vigtigt for os. Huset betyder meget for mig, fordi det er stille og fredfyldt.

“Når man taler om permafrost, kan man se, at søen ved huset, som tidligere var meget våd, nu er ved at blive mindre våd. Man kan tydeligt se, at området synker. Før var det jævnt, men nu er det blevet meget ujævnt.

4. Bærplukning

Fra omkring midten af august til september tager jeg ofte ud for at plukke sortebær og blåbær. I begyndelsen gjorde jeg det alene, og senere med min tante. Uanset vejret kan jeg godt lide at bruge hænderne til at plukke med og fylde en pose. Jeg gemmer også bær til vinterforsyning.

At plukke bær betyder meget for mig – det er som terapi i stilhed, omgivet af smuk natur. Man kan se gæs og små fugle tæt på og nogle gange også sæler. Det får én til at glemme livet i byen.

5. Taseraasat

Mine forældre købte en hytte, som var sat til salg. Om foråret tager vi derhen i weekenderne, og om sommeren bruger vi den som ferie sted. Der sker mange forskellige ting i hytten. Vi har ikke mobilforbindelse. Vi laver forskellige aktiviteter udenfor. Vi tørrer fisk og samler muslinger i vandkanten. Vi hygger os som familie og går i vandet med fødder. Vi er ofte mange sammen og opbevarer vores fangst til senere brug. Det var også dér, jeg lærte at lave røget fisk.

6. Skiløbets verden

Når det ikke er alt for koldt, og sneen er god, bliver området brugt til skiløb. Det starter som regel i februar, drevet af lysten til at komme ud. Jeg blev introduceret til Ilulissani Sisorartartut Peqatigiiffiat en skiløberforening, og blev medlem i 1989. Mine forældre var med i bestyrelsen, og mine søskende stod på ski. Sammenholdet var meget stærkt dengang sammenlignet med i dag. Om lørdagen var vi der fra morgen til aften. Både børn og voksne deltog. Det er en meget betydningsfuld del af mit liv.

Karen Alaufesen

¶ 1. Aalisarneq

¶ 2. Anaanakkuma illuat

¶ 3. Pisuttuarneq

¶ 4. Aavartarfik

¶ 5. Egalunniarneq

1. Fiskeri

Vi er som regel tre personer i vores båd, en Poca 600 – min søn, min mand og jeg – når vi fisker efter hellefisk. Vi tager lidt proviant med samt vores garn og liner.

“Vi starter tidligt om morgenen, og sælger derefter hellefisken til Royal Greenland.. Når vi er færdige, sætter vi madding fast i fiskekrogene igen og forbereder det, vi skal bruge til næste dag. Vi fisker næsten hver dag.

I de senere år har det været tydeligt, at der er færre hellefisk.

2. Min mors hjem

Når vi ankommer til Attu, føler vi os velkomne og har det godt sammen med familien. Min mor, søskende og slægtninge samles der. Vores identitet træder tydeligt frem. Vi spiser grønlandsk mad og hygger os. Vi værdsætter virkelig grønlandsk mad. Det føles som om, man kan få alt af grønlandsk mad i Attu. Jeg har ikke lagt mærke til tegn på klimaforandringer som følge af, at permafrosten er begyndt at tø.

3. At gå ture

Jeg går ofte ture, fordi det giver mig energi. Nogle gange går jeg med min søn til Sermermiut. Omgivelserne, isbjergene og naturen giver energi og ro. Jeg går mere, når vejret er godt. Hver gang jeg går,

møder jeg næsten altid nogen. Mine tanker er ofte optaget af omgivelserne, og jeg har ikke bemærket ændringer i permafrosten.

4. Rensdyrjagt

I begyndelsen af august tager vi på rensdyrjagt, nogle gange med familie eller venner.

“Vi tager mange ting med, både udstyr og mad. Vi bliver der cirka en uge, afhængigt af vores arbejde. Vi går i lange distancer, også med børnene – det er altid spændende. På det seneste er vi også begyndt at fiske efter ørred der. På klipperne tørrer vi rensdyrkød.

Når jeg tænker på vejret, lægger jeg mærke til, at det ofte er blevet koldere. Om sommeren fryser vi endda meget.

5. Ørredfiskeri

Da vi var børn, plejede vi i maj at fiske efter ørred i elven med familien. Det betyder meget for mig. Tidligere sejlede vi gennem isen til fiskepladsen, slog telt op og gik cirka 1 km. Selv som voksne tager vi derhen om sommeren, hvor vi ryger fisk og også bruger området til jagt. Nu, hvor vi er voksne, er der ikke længere is. I dag er der kun lidt is nogle steder, hvor der før var meget stor is, som nu er forsvundet.

Karl Sandgreen

- ¶ 1. Qaarsorsuaq
- ¶ 2. Katersungaasivik
- ¶ 3. Minnerup aqquataa
- ¶ 4. Narsarsuaq
- ¶ 5. Kingittoq
- ¶ 6. Inoqarfitoqaq Sermermiut

1. Qaarsorsuaq

Siden jeg var barn, har vi passeret den, hver gang vi sejlede til Qeqertaa, og senere, da jeg arbejdede med turisme, passerede jeg den igen på vej til Egi. Qaarsorsuaq er stejl og viser tydelige tegn på stenskred. Som barn lagde jeg ikke mærke til, om der var sket skred. Som voksen har jeg dog to gange oplevet røg som følge af stenskred. Det er ubehageligt at færdes der, fordi jeg tænker på risikoen for nedfald, da man nu ofte hører mere og mere om stenskred i Grønland.

2. Katersungaasivik

Alle fra Ilulissat har vist været der. For mig har stedet stor betydning, blandt andet fordi der udenfor står en konebåd, som min bedstemor har været med til at lave.

“Da jeg arbejdede med turisme, besøgte jeg stedet ofte – nogle gange med gæster og andre gange for at opdatere min viden. Det er et betydningsfuldt hus, som desværre er ved at synke på grund af optøning af permafrosten.

Huset hælder, og det lille hus ved siden af er helt skævt. Når man går ind, kan man tydeligt mærke, at gulvet hælder.

3. Minnerup aqquataa (Minners vej)

Denne vej betyder meget for mig, da den er opkaldt efter min oldefar Minneq. Da byen er lille og der ikke er mange veje, kører jeg ofte der. Det er måske den dyreste vej i Ilulissat, da den næsten hvert år bliver jævnet med asfalt, men hurtigt bliver ujævn igen. Den er meget mudret, og kloakken får ofte vandet til at samle sig.

4. Narsarsuaq

Narsarsuaq har alle passeret om vinteren – det er startsted for hundeslæder og den mest almindelige vinterrute for gående. Jeg bruger den mest om vinteren. De seneste år har jeg dog bemærket, at det også er muligt at gå der uden problemer. Da vi var børn, var der flere søer, så man havde altid brug for gummistøvler. For nylig blev jeg overrasket over, at jeg kunne gå der i almindelige sko.

5. Kingittoq

Da jeg arbejdede med turisme, gik jeg der ofte, og jeg har også brugt stier der siden barndommen. Vejret afgør, om man kan tage derhen. Jeg besøger stedet mest om sommeren, da det er en vigtig tid. Min mor, som er fra Illumiut, har fortalt mig, hvor de plejede at lege. Nu, hvor permafrosten tør op, dukker gamle jagtredskaber op af jorden.

6. Den gamle boplads Sermermiut

Sermermiut er meget vigtig for mig, også gennem mit arbejde – især inden for turisme. Der er tydelige spor af tidligere beboelse. Græs, som kun vokser, hvor der har været mennesker, findes der. Vi besøger stedet afhængigt af vejret, og jeg er der ofte i forbindelse med forskellige aktiviteter. Når permafrosten tør op, kommer der sprækker i landskabet, og der sker skred ved kysten. Man kan tydeligt se lag af forskellige kulturer i lag på hinanden.

Kristian Petersen

¶ 1. Qullissani illorput

¶ 2. Biiliniq aqqartarfik Oqaatsunut,
amma qimussit aqqutigisarpaat

¶ 3. Oqaatsunut biilerneq

¶ 4. Ukiukkut qilaluarniarneq

¶ 5. Qimussimik aalisariarneq

1. Vores hjem i Qullissat

Dengang var byen meget udviklet både hvad angik infrastruktur og udstyr. Der boede omkring 1300 mennesker, og der var meget kul. Jeg forlod Qullissat i 1961, da jeg var otte år gammel. Befolkningstallet begyndte at falde, og i 1972 blev Qullissat lukket. Omkring 1950 var der en tsunami, men den fik ikke de store konsekvenser for byen. Mange huse blev ødelagt efter en tsunami i 1990'erne. Senere blev der dannet en forening, og i 1987 begyndte man at renovere mange af husene. Der er stadig håb for udvikling i fremtiden.

2. Ruten til Oqaatsut – brugt af både biler og hundeslæder

Ruten blev brugt af hundeslæder, og når havet frøs til, kunne man også køre der med bil.

“Hundeslæder brugte ruten uanset forholdene på havet. I dag er det kun historier fra fortiden.

Før i tiden frøs havet til med tyk is, men i dag sker det sjældent, og isen er ikke længere som før.

3. Kørsel til Oqaatsut

En vinter kørte jeg og min kone fra Ilulissat til Oqaatsut og tilbage igen. Vi kørte forbi Zion-kirken og over isen. Isen var dengang meget tyk og jævn, så det var let at komme frem. Turen tog omkring 15 minutter.

Det skete omkring 1987. Senere kom der stadig lidt is, men ikke i samme mængde. I dag sejler vi til Oqaatsut, og om vinteren kan man nogle gange krydse med snescooter, hvis havet er frosset.

4. Hvidhvalfangst om vinteren

Når havet mod Disko frøs til, samledes hundeslædefolk og fiskere. Vi brugte vores egne hunde og tog telt og udstyr med. Nogle gange overnattede vi, især hvis fangsten var god. Vi jagede med geværer, og når vi fangede noget, blev det trukket hjem med hundene. Vi byggede læ ved at stille to slæder op ved siden af hinanden. Senere kom der folk, der kom i biler til fangst. Siden omkring år 2000 har isen ændret sig meget og er ikke længere som før.

5. Fiskeri med hundeslæde

Da jeg var ung, fiskede vi med hundeslæde. Vi var sammen med både unge og ældre, og de ældre lærte os at jage. Når vi fiskede efter hellefisk, brugte vi meget af dagen på at lave huller i isen. Vi solgte fangsten til fabrikken og beholdt noget til eget forbrug. Det gav meget energi at have et tæt forhold til hundene. Det er tydeligt, at indlandsisen er blevet meget mindre. Gletcheren har trukket langt tilbage, og de store isbjerge er blevet færre. Den gang fandtes der ikke snescootere.

Marianne Steffani

¶ 1. Piniarneq

¶ 2. Qajaasartarfik

¶ 3. Pilineq

¶ 4. Arpaffik

¶ 5. Blå rute

¶ 6. Akinnaq

1. Jagt

Om sommeren jager vi forskellige dyr, såsom sæler og marsvin. Vi opbevarer dem i fryseren, så vi kan tage dem frem i løbet af vinteren. Marsvinkød tager vi især frem ved festlige lejligheder. Vi er ofte ude hele dagen. Vi tager altid mad, drikkevarer og sikkerhedsudstyr med. Jeg tager ofte afsted med min familie og nogle gange med min kæreste. Tiden betyder meget for mig, fordi jeg føler ro i sjælen, når jeg er ude på længere ture.

2. Qajaasaarfik

Det er et sted, hvor man kan plukke grønlandspost. Om sommeren sejler vi dertil i vores båd med gummibåd. Turen tager cirka halvdagen, og på vej tilbage jager vi ofte sæler. Vi tager planterne fra grene med hænderne og lægger det i poser. Vi tørrer det og bruger det resten af året til te og mad. At planterne bliver kortere, ser jeg som et tegn på klimaforandringer. Vi lægger dem på bagepapir og tørrer dem ved stuetemperatur.

3. Røgning af fisk

Vi laver røget fisk på stedet, især fra slutningen af juli til lidt ind i august. Vi ryger ørreder, og afhængigt af størrelsen kan de være færdige på tre dage. Vi fanger dem selv med net, salter dem og ryger dem. Som familie sejler vi derhen i vores båd. Afhængigt af mad og drikke samt det tøj, vi har med, beslutter vi, om vi overnatter. Det, vi tilbereder, opbevarer vi til resten af året og bruger også til festlige lejligheder.

4. Løberute

Jeg begynder at løbe, når det bliver forår, og jeg løber mest efter arbejde – ikke om morgenen. Jeg har altid tyggegummi med, så jeg ikke bliver tørstig. Jeg kan ikke nævne én bestemt vigtig rute, da der er flere muligheder. Det er dog en fordel, at der ikke er så mange biler, fordi der er roligt. Jeg løber alene. Vejen bliver ujævn, selvom den måske bliver asfalteret hvert år. Det er som om, at de bliver ujævne i kortere tid nu. Jeg kan forestille mig, at vejen i fremtiden vil blive endnu mere ujævn.

5. Blå rute

Om sommeren bruger jeg den som en vandrerute, hvor jeg går i et rask tempo. Jeg bruger den kun om sommeren. Jeg har altid nogen med, da jeg kan blive lidt utryk. Jeg tager drikkevarer og lidt snacks med. Jeg starter fra Qoororsuaq, fordi jeg kan lide udsigten derfra. Jeg føler mig meget godt tilpas, fordi jeg kan se, hvor smuk vores natur er. Jeg vender tilbage til byen via Sermermiut. Jeg har bemærket, at isfjelde bliver mindre, når man ser dem fra udsigtspunktet.

6. Akinnaq

Fra februar til april tager jeg til Akinnaq for at røre mig lidt. Turen frem og tilbage tager omkring to timer. Jeg er ofte sammen med andre og tager drikkevarer, chokolade og lignende med. For mig er det vigtigt at være i naturen og få frisk luft i stedet for kun at være i byen. Jeg har bemærket, at der bliver mindre sne. Jeg kan tage derhen ofte, men vejret spiller også en rolle. Når det er godt vejr, møder man mange hundeslæder, og der er altid mennesker, fordi det også er et populært sted at gå ture.

Ole Peter Hansen

- ¶ 1. Ilinniarnertuunngorfiga
- ¶ 2. Pernaqqaarfiga
- ¶ 3. Akinnaq
- ¶ 4. Aavarneq
- ¶ 5. Illuararput

1. Mit gymnasium

Jeg gik cirka fem år på gymnasiet i Qaqortoq. Jeg startede egentlig i Aasiaat i 2020, men flyttede senere til Qaqortoq. Det har altid været vigtigt for mig at have min bærbar med. I 2025 blev jeg student. Qaqortoq betyder meget for mig, fordi det har åbnet muligheder for min fremtid. Ved skolen ligger der sten og grave, og man kan se, hvordan gravene langsomt er ved at synke og forsvinde.

2. Mit første fangststed

I ferierne plejede jeg at tage på sælfangst med mine forældre i vores egen båd. Vi kunne være ude i lang tid, næsten en hel dag. Vi fangede kun sæler med vores egne rifler.

“Vi skar sælerne op enten oven på isen eller nedenunder sommerhytten. Skindet og hovedet lod vi blive tilbage. For at takke Havets Kvinde kastede vi sælens blære i vandet.

Vi spiste frisk sælkød, men gemte også noget til vinterforsyning og festlige dage.

3. Akinnaq

Da jeg først står på to toppen af fjeldet med hundeslæde, blev jeg fyldt af tanker og drømme om fremtiden. Fra Ilulissat tager det omkring 30 minutter at nå Akinnaq-toppen.

“Hundeslædekørsel er en del af vores identitet. Om vinteren, når der er nok sne, kan man tage dertil.

Jeg har lært, at der findes forskellige måder at køre med hundeslæde på – for eksempel kan man også tage på fangst med slæde, ikke blot at køre med hundeslæde.

4. Rensdyrjagt

Når det bliver sæson for rensdyrjagt, tager vi til Nassuttooq. Fra Ilulissat tager turen tre dage med overnatninger.

“Vi medbringer forskelligt udstyr, da vi jager rensdyr, moskusokser, harer og ræve. Rensdyrene er de vigtigste for os.

Hvis vi ser harer, fanger vi dem også som mad. Når vi har nedlagt rensdyr, bærer vi dem over lange afstande. Vi bevæger os fra morgen til aften, typisk fra kl. 07:00 til 22:00.

5. Vores hytte

Mine bedsteforældre holdt meget af hytten, som er arvet fra Hansen familien. Om sommeren tager jeg oftere derhen, især på nationaldagen. Vi bruger også stedet til at forarbejde fangst. Vi tager ofte derhen i familiens både. Vi laver mange forskellige ting der – hygger os, er aktive i naturen eller sejler kap i gummibåd. Det er meget vigtigt for min identitet, fordi jeg er vokset op blandt fiskere og fangere.

Sammen om at bevare steder og fortællinger

Når *Landskabet Husker* samler forskere, kulturinstitutioner, lokalsamfund og historiefortællere på tværs af Arktis. Sammen undersøger projektpartnerne, hvordan klimaforandringer ikke kun påvirker landskaber, men også de minder, identiteter og livsformer, der er knyttet til dem.

Projektet bygger på en enkel, men vigtig idé: Steder er mere end geografiske placeringer. De er levede systemer af viden, hukommelse og tilhørsforhold. Når landskaber forandrer sig, er noget kulturelt og dybt menneskeligt også i fare.

ILULISSAT
ICEFJORD CENTRE

Ilulissat Isfjordscenter

Ilulissat Isfjordscenter ligger ved UNESCO-verdensarvsområdet Ilulissat Isfjord og fungerer både som kulturelt mødested og som indgang til at forstå Grønlands foranderlige miljø.

Centret har spillet en central rolle i projektet gennem interviews, oversættelser, lokal koordinering og borgerinddragelse. Den oprindelige idé til Mapping Memories opstod i samtaler med Isfjordscentret om det akutte behov for at dokumentere fortællinger og kultursteder knyttet til grønlandske landskaber og traditioner.

Nordregio

Nordregio

Nordregio er et nordisk forskningsinstitut, der arbejder med regional udvikling, planlægning og politik på tværs af Norden og Arktis. I Mapping Memories bidrager Nordregio til at forbinde forskning, kommunikation og offentlig formidling. Nordregios rolle er at omsætte projektets viden til tilgængelige formater, blandt andet gennem udstillingen, hæftet og den bredere kommunikation. Ved at arbejde på tværs af klima, kulturarv, kortlægning og fortællinger understøtter Nordregio projektets mål om at gøre arktiske forandringer synlige, ikke kun gennem data, men gennem de levede erfaringer og minder, som mennesker knytter til stederne.

Places.nu

Places.nu er den deltagende digitale kortlægningsplatform, der anvendes i hele projektet. Platformen er udviklet af geograf og kartograf Levi Westerveld og gør det muligt at knytte fortællinger, fotografier og minder direkte til konkrete steder på et kort.

Platformen kombinerer historiefortælling og geografi for at skabe et levende arkiv over landskaber, minder og levede erfaringer på tværs af Arktis.

Stefansson Arctic Institute ved University of Akureyri

Stefansson Arctic Institute i Island er en forskningsinstitution med speciale i arktiske samfund, miljøer og lokalsamfund. I *Når Landskabet Husker* bidrager instituttet med ekspertise inden for arktisk bæredygtighed, kulturarv og lokalsamfundsbasert forskning.

Instituttet støtter også projektets bredere mål om at forbinde lokal og oprindelig viden med klimaforskning og arktiske politiske samtaler.

Forskere, unge deltagere og lokalt samarbejde

I hjertet af projektet står de mennesker, der har delt deres fortællinger, minder og erfaringer.

Unge har deltaget i arbejdet med at dokumentere fortællinger fra ældre og andre lokale borgere gennem interviews og deltagende kortlægning. Denne tilgang på tværs af generationer styrker overførslen af viden mellem generationer og bevarer samtidig minder knyttet til steder, der er under pres fra klimaforandringer.

Fortællingerne i udstillingen afspejler personlige erfaringer med hverdagsliv, miljøforandringer, kulturel kontinuitet og tilhørsforhold på tværs af Grønland og Arktis.

40 ÅR VESTLANDSFORSKING

Vestlandsforskning

Vestlandsforskning, Western Norway Research Institute, er et uafhængigt norsk forskningsinstitut, der arbejder med klimatilpasning, bæredygtighed og regional udvikling.

I *Når Landskabet Husker* bidrager Vestlandsforskning med viden om miljøforandringer, klimapåvirkninger og arktisk modstandskraft og hjælper med at forbinde lokale fortællinger med bredere spørgsmål om tilpasning og fremtidig planlægning.

Nordens Institut i Grønland

NAPA – Nordens Institut i Grønland

Mapping Memories er støttet af NAPA – Nordens Institut i Grønland gennem Det Nordiske Arktisprogram. NAPA arbejder for at styrke nordisk og arktisk samarbejde gennem kultur, vidensdeling og lokalsamfundsbaserede initiativer i regionen.

Gennem sin støtte til projekter med fokus på unge, arktiske perspektiver og kulturel modstandskraft hjælper NAPA med at skabe samarbejder, der styrker lokalsamfund og gør arktiske stemmer mere synlige i Norden.

Det Nordiske Arktisprogram støtter projekter, der bidrager til socialt robuste og bæredygtige arktiske samfund på tværs af generationer. For *Når Landskabet Husker* har denne støtte gjort det muligt at forbinde historiefortælling, kulturarv og klimaforskning gennem udstillinger, digital kortlægning og samarbejde på tværs af generationer.

